

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Люблянська школа бізнесу (Словенія)
Краківський економічний університет (Польща)

VIII Міжнародна науково-практична конференція

“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ: РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”

10 квітня 2026 р.

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку (м. Одеса)
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Люблянська школа бізнесу (Словенія)
Краківський економічний університет (Польща)**

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

**Тези доповідей
VIII Міжнародної науково-практичної конференції**

10 квітня 2026 р.

**Мукачево
2026**

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 22 квітня 2026 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 10 квітня 2026 р.). /ред. кол.: Л.І. Капітан (гол. ред.) та ін. - Мукачево: МДУ, 2026. – 221 с.

Відповідальний за випуск:

Анжела ЛИЗАНЕЦЬ - кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

Технічний редактор:

Катерина ПУГАЧЕВСЬКА - кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

Редакційна колегія: Капітан Л.І. - д-р іст. наук, професор (голова); Проскура В.Ф. - д-р екон. наук, професор; Феєр О.В. - канд. екон. наук, доцент; Гоблик-Маркович Н.М. - канд. екон. наук, доцент; Джунковська К.С. - канд. екон. наук, ст. викладач; Микуланинець С.І. - канд. екон. наук, ст. викладач; Шашовець Й.П. – канд. екон. наук, ст. викладач; Попович О.П. - PhD., ст. викладач.

У збірнику подано матеріали досліджень VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики», що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету. У збірнику розглянуто актуальні проблеми та тенденції управління господарськими процесами в умовах глобальних змін і нестабільності. Особливу увагу приділено питанням адаптації підприємств і регіонів до сучасних соціально-економічних викликів, зокрема цифровізації, інтеграційних процесів, воєнних ризиків та трансформації ринкових механізмів. У збірнику висвітлено теоретичні та прикладні аспекти управління господарськими процесами, інноваційного розвитку, підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання, а також забезпечення сталого розвитку. Представлені результати наукових досліджень і практичні рекомендації можуть бути корисними для науковців, викладачів, здобувачів освіти, представників бізнесу та органів державного управління.

Матеріали подано в авторській редакції. Оргкомітет конференції вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>*

© Мукачівський державний університет, 2026

© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2026

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

VUKASOVIĆ T., LYZANETS A. DIGITAL TRANSFORMATION AS A DRIVER OF GLOBAL ECONOMIC GLOBALIZATION	8
AŠKERC ZADRAVEC K., PUGACHEVSKA K. FORMATION OF A NEW PARADIGM OF STATE ECONOMIC POLICY IN THE CONTEXT OF GLOBAL TRANSFORMATIONS	10
ІВАНОВ Ю., ШЛИКОВА В. АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ ЄС В СФЕРІ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ	11
КАПЛІЙ Т. ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ НІМЕЧЧИНИ ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ	14
ЛЮБИЦЕВА О., СИРОВЕЦЬ С., ЛУЖАНСЬКА Т. ВІЗІЯ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ЯК СТРАТЕГІЧНА МЕТА РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	17
ЛУЖАНСЬКА Т., ІЛЬТЮ Г., ТУРЯНИЦЯ А. ІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	20
ЛИЗАНЕЦЬ А., ПРИГУЛА В. ВПЛИВ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ НА КАДРОВУ ПОЛІТИКУ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	23
МАТВІЙЧУК Л., ЛЕПКІЙ М., ЛУЖАНСЬКА Т. НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА СТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ ТА ЕКОНОМІКА ВОЄННОГО ЧАСУ	26
МОСКАЛЮК С., МЕТІЛЬ Т. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ: МОЖЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ В УКРАЇНІ	30
ПАПП В., БОШОТА Н., ЛУКАВЕЦЬКА В. РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	32
ПОЛЯКОВА О. ЕКОІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЛЯ ЗЕЛЕНОЇ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНИ	35
ПАСЄКА С., МАРАКСІНА С. РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНИХ МЕРЕЖ В УКРАЇНІ	38
РОСОЛА У., РОСОЛА А. ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА У ВИМІРІ ВОЄННОГО СТАНУ	41
РОМАНЮК Р. АНАЛІЗ РИНКУ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВІЙНИ	43
ЧЕРНИЧКО Т., ЦОГЛА С. ДЕМОГРАФІЧНІ ВИКЛИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	45

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

БОСТАН В., МЕТІЛЬ Т. СТРАТЕГІЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТА СТРИМУВАННЯ УРБАНІЗАЦІЇ	48
ВЕРЕЦЬКИЙ Д. МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	50
ДЖУНКОВСЬКА К., МАЙСАК В. УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ ДО РИНКУ ЄС	52
ДОНЧЕНКО О. ІНСТИТУЦІЙНІ ТА ЦИФРОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ	54

позиції у світових рейтингах та стати невід'ємною частиною транс'європейських транспортних мереж.

Список використаних джерел:

1. Логістика під час війни: нові правила та альтернативні коридори. Zammler. 2023. URL: <https://www.zammler.com.ua/news/logistyka-pid-chasvijny-novi-pravyla-ta-alternatyvni-korydory/>.
2. Нагорний Є. В. Аналіз сучасних підходів до підвищення ефективності логістичних систем доставки вантажів в міжнародному сполученні. Збірник наукових праць Дніпровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. Дніпропетровськ : ДНУЗТ, 2012. № 3. С. 68–72.
3. 1PL 2PL 3PL 4PL 5PL 6PL – The Advancement of Party Logistics. AK Logistics and Supply Chain – A. Kennedy web-site. 2020. URL: <https://aklogisticsandsupplychain.com/2020/03/02/1pl-2pl-3pl-4pl-5pl-6pltheadvancement-of-party-logistics/>.
4. Logistics Performance Index. World Bank Group. 2023. URL: <https://lpi.worldbank.org/>.
5. Показник рівня логістичного обслуговування. Вища освіта в Україні. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/management/13481/>.
6. Берестенко В. Як логістика адаптувалася до війни. Економічна правда. 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/07/24/702529>.
7. Васильців Н. Трансформація та адаптація логістики до викликів в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-78>.
8. Лихолат С. М., Нев'ядомський Р. І. Теоретичні аспекти управління логістичною діяльністю підприємства. Наукові записки Львівського університету бізнесу і права. 2022. Вип. 35. URL: <https://zenodo.org/records/7395614>.
9. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
10. Петровський Д. Як вітчизняний транспорт допоміг вижити українській економіці та її громадянам під час війни. УНІАН. 2023. URL: <https://www.unian.ua/economics/transport/yakvitchiznyaniy-transport-dopomigvizhiti-ukrajinskiy-ekonomici-ta-jiji-gromadyanam-pidchas-viyuni-12105600.html>.

УДК 314.04:338.2(477)

ТЕТЯНА ЧЕРНИЧКО

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки та фінансів,
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна

СЕРГІЙ ЦОГЛА

аспірант,
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна

ДЕМОГРАФІЧНІ ВИКЛИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Демографічна ситуація в Україні протягом останніх десятиліть характеризувалася стійкими негативними тенденціями: природним скороченням населення, міграційним впливом та старінням нації. Повномасштабна збройна агресія Росії докорінно загострила ці виклики, перетворивши їх на системну загрозу національній безпеці та соціально-економічному розвитку країни.

За оцінками ООН, станом на початок 2025 року чисельність населення України скоротилася до 36-37 млн осіб. Лише протягом 2022-2023 років понад 5,9 млн осіб отримали тимчасовий захист у країнах ЄС [1]. Відповідно до інформації УВКБ ООН щодо перетинів українського кордону, після різкого сплеску еміграційного потоку на початку 2022 року, який сягнув близько 3 млн перетинів на місяць, ситуація стабілізувалася на рівнях 1-1,5 млн на місяць протягом 2023-2024 рр. Проте потік виїздів перевищив потік повернення протягом усього досліджуваного періоду, а у 2025-2026 рр. обидва показники дещо знизились у зв'язку з тим, що переважна кількість емігрантів продовжує залишатися за кордоном, інтегруючись у ринки праці та соціальні системи країн перебування [1].

Внутрішнє переміщення охопило ще від 3,5 до 5 млн осіб. Поряд із масовою еміграцією, значних втрат зазнало і природне відтворення: коефіцієнт народжуваності у 2022-2024 рр. впав до критичної позначки 0,90-0,95 народжень на жінку – найнижчого значення за всю незалежну історію держави [2].

Демографічні втрати мають комплексний характер і охоплюють декілька взаємопов'язаних процесів. По-перше, бойові втрати та надлишкова смертність – прямі людські втрати серед військовослужбовців та цивільного населення, а також зростання смертності через руйнування системи охорони здоров'я і обмеженість медичної допомоги у прифронтових регіонах. По-друге, вимушена еміграція – масовий виїзд переважно жінок, дітей та осіб літнього віку, значна частина яких вже інтегрується у ринки праці та освітні системи країн перебування, що знижує ймовірність їхнього повернення. По-третє, демографічна депресія – різке падіння народжуваності внаслідок невизначеності, розлучення сімей, економічних труднощів та психологічної травматизації суспільства.

Структурні наслідки для економіки є критичними. За розрахунками МОП, рівень безробіття в Україні у 2022 році досяг 22,3 %, а відтік кваліфікованої робочої сили з галузей ІТ, медицини, освіти та інженерії формує ризик «витоку мізків», подолання якого потребуватиме десятиліть [3]. Скорочення населення веде до зменшення податкової бази, збільшення навантаження на пенсійну систему та погіршення фінансової спроможності місцевих громад.

Регіональний вимір демографічних втрат є вкрай нерівномірним. Найбільш постраждалими є прифронтові та деокуповані регіони (Донецька, Луганська, Запорізька, Херсонська, Харківська та Миколаївська області), де спостерігається різке скорочення населення, зупинення відтворювальних процесів і деградація інфраструктури. Натомість тиллові регіони – Львівська, Закарпатська, Івано-Франківська, Чернівецька – прийняли значні потоки внутрішньо переміщених осіб, що підвищило демографічне навантаження на їх соціальні системи.

Подолання демографічної кризи потребує комплексної державної стратегії, яка б охоплювала як заходи щодо стимулювання повернення переміщених осіб і репатріантів, так і підтримку народжуваності та якісного відтворення людського капіталу. Серед пріоритетних напрямів виділяються такі:

- забезпечення безпечних умов повернення ВПО та еміграції через реконструкцію житла і відновлення інфраструктури;
- формування пронаталістської політики: розширення допомоги при народженні дітей, підтримка доступного дошкільного виховання, гнучкі умови зайнятості для батьків;
- програми реінтеграції ветеранів та осіб з інвалідністю на ринку праці;
- розвиток системи охорони психічного здоров'я як передумови демографічного відновлення;
- залучення трудових мігрантів на ринок праці через спрощені процедури легалізації та визнання кваліфікацій.

Демографічні втрати, зумовлені війною, становлять одну з найбільших загроз для майбутнього розвитку України. Без цілеспрямованої та системної демографічної політики, яка враховує регіональну диференціацію і принципи інклюзивного розвитку, відновлення

людського потенціалу країни виявиться неможливим навіть у довгостроковій перспективі. Демографічне питання має стати центральним у порядку денному повоєнної відбудови поряд з відновленням інфраструктури та економіки.

Список використаних джерел:

1. UNHCR Ukraine Situation. Operational Data Portal. URL: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine> (дата звернення: 10.03.2026).
2. Державна служба статистики України. Демографічна та соціальна статистика. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.03.2026).
3. International Labour Organization. Ukraine Labour Market Update. Geneva: ILO, 2024. 48 p.
4. Libanova E., Pozniak O. Internal Migration in Ukraine During the War: Socioeconomic Consequences. *Demography and Social Economy*. 2023. No. 2. P. 3–21. DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2023.02.003>
5. World Bank. Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment. Washington: World Bank, 2024. 112 p. URL: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>